

СТАТЕВІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ХОЛІНОРЕЦЕПТОРІВ ДО ПОШКОДЖУВАЛЬНОЇ ДІЇ АДРЕНАЛІНУ

©О. В. Денефіль, А. М. Пришляк

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Реактивність визначає особливості життєдіяльності організму в змінних умовах середовища. На сьогодні людина перебуває в стані хронічного стресу, що спричиняє зростання серцево-судинної патології. Відомо, що активність парасимпатичного відділу автономної нервової системи (АНС) має захисний вплив на серце. З'ясування механізмів взаємодії адренергічної і холінергічної регуляції у роботі серцево-судинної системи в умовах гіперадреналінемії допомогло б у пошуку кардіопротекторних засобів. Метою роботи було з'ясувати механізм впливу холіну хлориду на зміни показників АНС при адреналіновому пошкодженні серця у статевому аспекті.

Досліди проведено на 33 щурах віком 4–4,5 місяці. Тваринам вводили розчин холіну хлориду (100 мг/кг), а через 10 хв – адреналіну гідротартрату (0,5 мг/кг). Електрокардіограми для по-

дальшого математичного аналізу серцевого ритму записували у контролі, через 10 хв після введення холіну і через 1 год після введення адреналіну.

Виявлено зниження тонуусу симпатичного відділу та зростання активності парасимпатичного відділу АНС, зменшення напруженості регуляторних механізмів під впливом премедіатора парасимпатичної ланки, що було більше виражено у самців. Під час розвитку адреналінового пошкодження серця холін хлорид виявляв протекторний вплив. Ефект був більшим у самців, що проявлялося меншою смертністю і більш вираженими показниками АНС, що відповідають за стан парасимпатичного відділу АНС. Таким чином, у тварин виявлені статеві відмінності при адаптації до пошкоджувального впливу адреналіну, які пов'язані з реактивністю холінорецепторів.